

Gravas la kvalito de Instruista Trejnado (IT) – laŭ raporto de Unesko

Dokumento, kiu portas por ni utilan gvidon, estas la 11a jara raporto de Unesko el 2013, kiu havas la titolon: *'Instruado kaj lernado: atingi kvaliton por ĉiu'*. Ĉi tiu 477paĝa dokumento resumas la progreson kaj obstaklojn survoje al realigo de la proklamita celo liveri elementan edukadon al ĉiu infano sur la planedo ĝis 2015. Malsurprize tiu celo ne estos atingita, sed la raporto rakontas pri serio da pozitivaj atingoj. En la rubriko 'Malferme' de la revuo *Esperanto* mi resumis en unu paĝo la 54paĝan resumon (ED2013/WS/29) de la plena raporto – do ni komunikis la gravecon de IPR 14/2_7

edukado kaj specife de instruisto-trejnado al la pli vasta movado. En *IPR* ni havas iom pli da spaco, do ni povas raporti pli plene pri la dokumento. En la nova retejo de *Esperanto* aperos eĉ pli ampleksa raporto. Do, kiu interesiĝas, iru tien.

Unesko komisiis la raportopretigon al laborgrupo, kiu plenumis sendependan analizon de la situacio tra vasta gamo da landoj. La resuma raporto estas surprize facile digestebla, kaj prezentas en bone organizita maniero multajn konkretajn datumojn kaj ekzemplojn por subteni siajn asertojn.

Rilate la bazan celon ĝi raportis la gradon de malatingo: „Ankoraŭ nun 57 milionoj da lernejaĝaj infanoj ne povas aliri elementan lernejon entute. El tiuj, kiuj ja sukcesas, triono ne atingas fine de la ĉeestado bazajn kapablojn”.

La raporto trovis (nesurprize por instruistoj) proksiman korelacion inter atingoj de la lernantoj kaj la kvalito de instruista trejnado. Por ke la celo de universala bazgrada edukado ĝis 2015 estu atingebla, necesus varbi kaj trejni pliajn 1,6 milionojn da instruistoj. La financaj rimedoj por apogi tion malsufiĉas je 26 miliardoj da usonaj dolaroj jare.

La enkondukon de la raporto verkis la Ĝenerala Direktoro de Unesko, s-ino Irina BOKOVA, el Bulgario. Ŝi elstarigis kelkajn el la konkludoj de la raporto rilate al la rolo de instruistoj:

- Instruistoj devas speguli aŭ minimume koni la sociajn tavolojn de tiuj, kiujn ili instruas.
- Instruistoj estu trejnitaj kapabli helpi la plej malfortajn lernantojn.
- La plej efikaj instruistoj estu direktitaj al regionoj de la plej akuta bezono.

IPR 14/2_8

- Instruistoj ricevu stimulojn (financajn kaj spiritajn) por resti en la profesio kaj altigadu siajn lertojn.

Por bone roli, instruistoj bezonas subtenan kuntekston, kun bone konstruitaj studplanoj, efikaj taksaj strategioj por siaj lernantoj kaj si mem, kune kun ebloj pri plua tut-viva trejnado.

Ekde paĝo 13 la raporto traktas la gravecon de instruista kvalito, konstatinte, ke en plena triono de la landoj kun alireblaj datumoj, malpli ol 75% de la instruistoj ricevis ajnan nivelon de trejnado. Tiu pretigo

koncernas ĉefe du kampojn: majstradon de la instruotaj fakoj kaj la akompanajn pedagogiajn kapablojn. Tio estas aparte malfacila en landoj, kie la plimulto de la instruisto-kandidatoj mem ne povis ricevi multan edukadon. Pri la kvalitoj de tiu trejnado estas konkludite:

- Ke, ofte la trejnado konsistas el tro da teorio kaj nesufiĉe da praktiko, kun minimuma tempo pasigita en veraj klasĉambroj, sub mentorado de pli sperta instruisto.
- Ke ĝi malsufiĉe preparas kandidatojn por transvivi en izolitaj aŭ rimedomankaj situacioj (ekzemple kun neniuj aŭ nefideblaj elektroprovizoj). Gravas plie, ke la trejnistoj de la instruistoj mem vizitadu lernejojn por koni la realajn bezonojn kaj obstaklojn, kiujn frontos iliaj trejnotoj. Klare, instruistoj bezonas refreŝigajn kursojn kaj plutrejnadon dum la servado, ĉu per surlokaj sesioj, ĉu per distancaj rimedoj.

La raporto malmulte tuŝas lingvajn aspektojn de instruado; ĝi koncentriĝas pli al la graveco liveri edukadon al knabinoj (citante plurajn sociajn mezurojn, kiuj pro tio povas signife boniĝi, ekzemple la nivelo de dumnaskaj mortoj, de infan-geedziĝoj kaj -naskoj) kaj al malriĉaj junuloj kaj al tiuj kun lernmalfacilaĵoj. Tamen, ekde p. 40 ĝi notas la jenon: 'Por ke infanoj en etnaj kaj lingvaj minoritatoj akiru firmajn bazajn lertojn, lernejoj devas instrui laŭ la studplano en lingvo, kiun la infanoj komprenas. Dulingva instruado kun la daŭra uzo de la panjolingvo kune kun dua lingvo povas altigi la atingojn en tiu dua lingvo. Por mildigi lern diferencojn, dulingvaj programoj daŭru tra pluraj jaroj'. La raporto citas ekzemplojn, kie loklingva instruado donas pli bonajn rezultojn ol instruado nur en fremda lingvo.

IPR 14/2_9

La raporto notas (p. 17), ke el 150 landoj nur 41 elspezis pli ol 6% de la Bruta Nacia Produkto (BNP) por la eduka sistemo. El la tuta monsumo de internacia helpo, nur 1.4% estas dediĉita al edukado (p. 21). Se ĉiuj studentoj povus fini sian edukadon kun baza lego-kapablo, eblus tiri 171 milionojn da homoj el malriĉeco (p. 23). Pozitiva atingoj: en Etiopio, junulara lego-kapablo kreskis je 34% en 2000 ĝis 52% en 2011 (p. 36). Malpozitive: 29 landoj ankoraŭ ne havas sufiĉajn instruistojn por elementaj lernejoj eĉ en 2030 (p. 38). Fine (p. 51) la dokumento resumas dek ĉefajn bezonatajn reformojn:

1. Ŝtatoj agu, por pli rapide forigi aŭ mildigi la mankon je sufiĉaj instruistoj.
2. Gravas allogi la plej bonajn kandidatojn al la profesio.
3. Trejnu instruistojn, por povi prizorgi la bezonojn de ĉiuj studentoj.
4. Pli bone pretigu la trejnistojn kaj mentorojn, por povi subteni instruistojn.
5. Direktu instruistojn al lokoj de la plej urĝa bezono.
6. Ofertu instigajn karierajn kaj salajrajn kondiĉojn, por reteni la plej bonajn instruistojn.
7. Bonigu la superrigardon de instruistoj; ne superŝutante ilin per neinstruaj devoj.
8. Liveru al instruistoj novigitajn, modernajn instruplanojn, por bonigi lernadon.

IPR 14/2_10

9. Evoluigu rimedojn por pli efika lerno-taksado, por ke mankoj pli klare vidiĝu.

10. Akiru pli da datumoj pri la komunumo de trejnitaj instruistoj.

La emfazoj de la Unesko-raporto pri la kvalito de instruado en la mondo ja malfermas temon por ni esperantistoj – la sekva teksto baziĝas sur dua artikolo en *Esperanto* – do la mesaĝo eĥas tra la movado. La raporto substrekis la gravecon de adekvata stoko de bone trejnitaj instruistoj. Svarmas tra nia movado proponoj aliri politikistojn kaj edukinstancojn por akiri la rajton instrui Esperanton en lernejoj, devige aŭ laŭelekte. Tiaj petoj bezonus pli zorgan preparadon – ĉiam neglektata paŝo estas samtempe konkrete proponi subtenon por programo de instruista trejnado. Ni bezonas solidan grupon de instruistoj kapablaj apliki al nia lingvo modernajn teknikojn el la nuntempa lingvo-pedagogio. Tia plus-peto testus la veran sintenon de la politikistoj kaj edukistoj, ĉar tia programo kostus signifajn rimedojn kaj investojn, kaj realigus la infrastrukturon necesan por sukcesa kaj malefemera programo de E-instruado. Kiel diris nia pionira pedagogo d-ro Istvan SZERDAHELYI okaze de la fondo de la katedro en la universitato ELTE en Budapeŝto: „Nun nia tasko estas instituciigi Esperanton.” Tion ni ne atingos per lozaj kaj izolaj aliroj; tiu instituciigo devas okazi multnivele, kaj devas inkluzivi koheran financotan programon de oficiale rekonata instruista trejnado.

La konturoj de la AMO-programo por Aktivula Maturigo ĉe UEA nun firmiĝas kun intensa oferto (jam sep seminarioj en la fondo-jaro).

Dezirindas simile intensa programo por instruista trejnado; la bezono same grandas. Iam ni revivigos la projekton MITE de ILEI (Modula Instruista Trejnado en Esperanto), kiu forfalis nur pro mankoj de financado kaj laborfortoj. MITE donus pli firman, varian kaj flekseblan kadron por la trejnado, kun ebloj atingi nivelon de oficialeco por la kursfinintoj. Ĝis tio stariĝos, gravas flegi la nunan oferton; ĝuste nun disiras informoj pri la oficiala 3jara 24kursita programo de postdiplomaj studoj pri interlingvistiko, kiu ekos en septembro 2014 ĉe Universitato Adam Mickiewicz en Poznano, Pollando. Tiu kurso inkluzivas specialiĝon pri instruista trejnado; kelkaj stipendioj estos refoje ofertataj de UEA kaj ESF por faciligi la partoprenon de indaj studentoj. Informojn pri la kursaro kaj universitato vidu en la sama numero de *Esperanto* aŭ ĉe: <http://www.staff.amu.edu.pl/~inter/> [Vidu paĝon 11 en ĉi tiu numero!]

IPR 14/2_11

ILEI ofertas ekde julio 2014 trejnprogramon sub la nomo Semajnoj de Esperanto-Perfektiĝo (SEP). Tio konsistas el du sinsekvaj semajnoj da intensivaj kursoj en la Interkultura Centro Herzberg pri lingvokono kaj metodiko de instruado, inter la 19a kaj 26a de julio kaj inter la 27a de julio kaj la 3a de aŭgusto. La du kursoj havos iujn komunajn elementojn kaj kelkajn unikajn. Eblas aliĝi por iu ajn el la unu-semajnaj kursoj, aŭ al ambaŭ. Vidu ĉe <http://esperanto-urbo.de/page.php?pid=92783725>. [Vidu la kalendaron IT en paĝo 14.]

Progresadas la programo de distanca trejnado, RITE (Reta Instruista Trejnado ĉe www.edukado.net), kiu ankaŭ havas stipendiajn alirojn. Ĝi

ofertas mentoratan trairon de stud-moduloj, kun multe da apoga vidbenda materialo, interalie el registritaj modellecionoj. Vd. ĉe <http://www.edukado.net/klerigejo/rite/celoj>

Instruista trejnado kaj aktivula maturigo; jen du kampoj, kiuj respondas al la bezono por konkretaj projektoj, kiuj realigas la celojn de la Strategia Plano. Tre gravas reale ligi ĝiajn ambiciajn stratosferecajn celojn kun agado en ternivela atingo de niaj membroj kaj agantoj. Se ni momente renomos la programon AMO, jen utila duopo: Aktivula Trejnado (AT) kaj Instruista Trejnado (IT). Ĉu eble venis la tempo por restarigi novan (kaj espereble pli produktivan) formon de la iam furora ATA-ITA debato?

Stefan MACGILL

Vic-prezidanto de UEA